

ความนิยมของหัวหน้าครัวเรือนชายชาวชนบทไทยในเรื่องการประกอบอาชีพของคนหนุ่มสาว

นางสาวพรรณี เปรมีชัย

001906

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสังคมศึกษามหาบัณฑิต

แผนกวิชาสังคม

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๑๗

I 16630087

Favoured Occupation for Young Adults among Male Household
Heads in Rural Thailand: An Exercise in Methodology

Miss Pannee Premasthira

A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts (Sociology)
Department of Social Studies
Graduate School
1974

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....
สมาน ธรรมใจ

.....
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

.....
Mr. [Signature] ..... ประธานกรรมการ

.....
Jaqueline Anuyot ..... กรรมการ

.....
[Signature] ..... กรรมการ

.....
[Signature] ..... กรรมการ

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย

อาจารย์เทียนฉาย กิระนันท์

รองศาสตราจารย์ ดร.วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ

หัวข้อวิทยานิพนธ์   ความนิยมของหัวหน้าครัวเรือนชายชาวชนบทไทยในเรื่องการประกอบอาชีพของคนหนุ่ม-คนสาว

ชื่อ   นางสาวพรรณี เปรมชัย ыр

ปีการศึกษา   ๒๕๑๓

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาเกี่ยวกับความนิยมของหัวหน้าครัวเรือนชายชาวชนบทไทยที่มีต่อการประกอบอาชีพของคนหนุ่ม-คนสาว โดยอาศัยข้อมูลจากโครงการวิจัยต่อเนื่องระยะยาวเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และประชากร ในเขตชนบทส่วนที่เป็นการศึกษาครั้งแรก ซึ่งดำเนินการโดยสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระหว่างเดือนเมษายน-พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๒ การสำรวจใช้วิธี สุ่มตัวอย่างทั่วประเทศ การเก็บรวบรวมข้อมูลทำโดยการสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือนที่ตกเป็นตัวอย่าง ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าชาวชนบทไทยส่วนใหญ่นิยมให้คนหนุ่ม-คนสาวประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งยังคงเป็นอาชีพหลักของชาวชนบทอยู่เช่นเดิม แม้จะมีปัจจัยบางประการมาเกี่ยวข้องของทำให้ชาวชนบทนิยมอาชีพเกษตรกรรมน้อยลงก็ตาม อาชีพรับราชการเป็นอาชีพที่รองลงมาที่ชาวชนบทนิยมให้คนหนุ่ม-คนสาวทำ เมื่อพิจารณาปัจจัยทางสังคมพบว่าความนิยมต่ออาชีพเกษตรกรรมจะลดลงเมื่อระดับการศึกษาสูงขึ้น ผู้ที่ไม่มีการศึกษาจะนิยมให้คนหนุ่ม-คนสาวประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากที่สุด ในขณะที่ผู้ที่จบการศึกษาสูงกว่าภาคบังคับจะไม่นิยมให้คนหนุ่มคนสาวประกอบอาชีพเกษตรกรรม แต่นิยมอาชีพรับราชการมากที่สุด เมื่อพิจารณาผลของการพึงวิทย์พบว่า การพึงวิทย์ทุกวันทำให้ความนิยมให้คนหนุ่ม-คนสาวประกอบอาชีพเกษตรกรรมลดลงตามระดับการศึกษาที่สูงขึ้นของผู้ตอบ โดยเฉพาะผู้ที่จบตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา ๙ ขึ้นไปนิยมอาชีพเกษตรกรรมน้อยกว่าอาชีพรับราชการ เช่นเดียวกับการอ่านหนังสือพิมพ์ ผู้ที่อ่านหนังสือพิมพ์ทุกวันจะนิยมให้คนหนุ่ม-คนสาวประกอบอาชีพอื่น ๆ เช่นรับราชการและค้าขายมากกว่าผู้ที่ไม่เคยอ่านหนังสือพิมพ์เลย ส่วนหัวหน้าครัวเรือนที่เชื่อถือในเรื่องดวงชะตานั้นมักจะนิยมให้คนหนุ่ม-คนสาวประกอบอาชีพเกษตรกรรมมาก

กว่าผู้ที่ไม่เชื่อถือ และอาชีพเกษตรกรรมก็ยังถือเป็นอาชีพหลักทั้งผู้ที่เชื่อถือดวงชะตา
 มากและผู้ที่ไม่เชื่อโดยนิยมนิยมมีคนหนุ่ม-คนสาวทำมากกว่าอาชีพอื่น สำหรับอาชีพบิดา
 ของหัวหน้าครัวเรือนมีผลต่อความนิยมในเรื่องการประกอบอาชีพของคนหนุ่ม-คนสาวมาก
 เช่นเดียวกับอาชีพของหัวหน้าครัวเรือนเอง แต่ความนิยมในอาชีพเกษตรกรรมจะลดลงเ
 กว่าอาชีพรับราชการในหัวหน้าครัวเรือนที่จบตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๘ ขึ้นไป นอกจากนี้
 ยังพบว่า ผู้ที่มีทัศนคติครองขนาดเล็กกลับนิยมมีคนหนุ่มคนสาวประกอบอาชีพเกษตรกรรม
 มากกว่าผู้ที่มีทัศนคติครองขนาดใหญ่ สำหรับผู้ที่ทำเกษตรกรรมไม่ว่าจะไ้รับนำจาก
 ชลประทานหรือไม่ก็ตามยังคงนิยมอาชีพเกษตรกรรมมากที่สุด ส่วนปัจจัยทางประชากร
 ใดแกอายุ พบว่าหัวหน้าครัวเรือนวัยหนุ่มนิยมอาชีพเกษตรกรรมมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนวัย
 สูงอายุ ส่วนผู้ที่มีบุตรที่อายุ ๑๑-๑๕ ปีที่ชีวิตอยู่เป็นจำนวนตั้งแต่ ๔-๖ คน นิยมมีคน
 หนุ่ม-คนสาวประกอบอาชีพเกษตรกรรมน้อยกว่าผู้ที่มีบุตรในวัยดังกล่าวตั้งแต่ ๐-๓ คน
 ส่วนจำนวนบุตรในอุดมคตินั้นพบว่า ผู้ที่ต้องการมีบุตรในอุดมคติขนาดเล็กกลับต้องการให้
 คนหนุ่ม-คนสาวประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากกว่าผู้ที่ต้องการมีบุตรในอุดมคติขนาดใหญ่

11

Thesis Title Favoured Occupation for Young Adults among Male Household Heads in Rural Thailand: An Exercise in Methodology

Name Miss Pannee Premasthira

Academic Year 1974

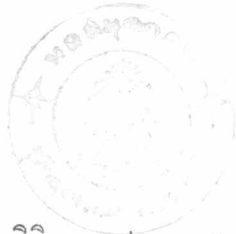
The purpose of this thesis is to study the favoured occupation for young adults among male household heads in rural Thailand. The study also takes into account the influence of social, economic and demographic characteristics upon favoured occupation. The data used in this thesis are from the National Longitudinal Survey of Social, Economic and Demographic Change in Thailand conducted by the Institute of Population Studies, Chulalongkorn University during April - May 1969.

The results of this study indicate that the majority of male household heads preferred agriculture to be on favoured occupation though there are some factors affecting a decline in agricultural preference. Government official and commerce are given lower priorities. The male household heads' attitude toward favoured occupation for young male and female adults are quite similar. It appears in this study that some social characteristics of household heads play an important part on favoured occupation. The decrease favour on agriculture depend on the higher level of education. Uneducated male heads prefer agriculture rather than maleheads who finished grade seven, who likely to choose government official for young adults. Those male household heads who listen to radio and read the newspaper regularly tend to be less likely to choose agriculture as favoured occupation according to the higher level of education. Those who strongly believe on fortune are more likely to prefer agriculture as an favoured occupation, and agriculture is the most favourite occupation for both who strongly believe and non-believe on fortune. Father's

3

occupation and also household heads' present occupation have a strong influence upon favoured occupation. The male household heads whose occupation are in agriculture tend to be more likely to choose agriculture as the favoured occupation for young adults. Size of cultivated land also influence household heads' decision on favoured occupation. The male household heads who own a small size of cultivated land prefer to choose agriculture for young adults rather than those who own a large size of cultivated land. Both male household heads who either use water from irrigation or not, like to choose agriculture as the equal rate.

Concerning demographic factors, the present age of household heads have an influence to favoured occupation. Young male household heads are more likely to choose agriculture than old male household heads. Those who have a small number of living children age 11-19 prefer to choose agriculture rather than those who have a large number. The ideal family size also have an influence on favoured occupation those who want to have a small family size prefer to choose agriculture rather than those who want a large family size.

กิติกรรมประกาศ

ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อรองศาสตราจารย์ ดร. วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ ผู้อำนวยการสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้กรุณาอนุญาตให้ใช้ข้อมูลของโครงการวิจัยต่อเนื่องระยะยาวเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และประชากรในเขตชนบท ในการวิจัยรอบแรก รวมทั้งที่ได้อนุญาตให้ใช้เครื่องจักรสมองกลที่ใช้ในการคำนวณตัวเลข เพื่อช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล และได้ช่วยกรุณาให้คำแนะนำที่มีประโยชน์ในการศึกษา อนึ่ง ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อ ศาสตราจารย์ พันโท เลื่อม ลัทธินันท์ อาจารย์ประจำแผนกสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี ที่ได้กรุณาสละเวลาช่วยสั่งสอนวิชาการทำตารางสถิติประกอบวิทยานิพนธ์ และช่วยแก้ไขข้อบกพร่องเกี่ยวกับตารางสถิติ จนสำเร็จลงได้ด้วยความดี ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่ออาจารย์เทียนฉาย กิระนันท์ อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ควบคุมการวิจัย ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำปรึกษาและแก้ไขในเรื่องความคิดเห็น และข้อความบางตอนในวิทยานิพนธ์ เพื่อความเหมาะสมตลอดเวลาคอยความเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด จนสำเร็จการศึกษา รวมทั้งอาจารย์เกียรติวิบูลย์ ชมแจ่ม ที่ได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา และอาจารย์พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ อาจารย์สุวิวัฒนา วิบูลย์เศรษฐ์ แห่งสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ช่วยกรุณาแนะนำวิธีการวิเคราะห์ตารางสถิติและแก้ไขข้อความบางตอน ขอขอบพระคุณอาจารย์ปรีชา คุณินทร์พันธุ์ แห่งสถาบันวิจัยทางสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้กรุณาแนะนำหนังสือที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไศล นิธิศศกุล แห่งคณะเศรษฐศาสตร์ อาจารย์ ดร. จิตส์ อัมโยค แห่งสถาบันวิจัยทางสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้กรุณาแนะนำชี้แจงและแก้ไขข้อความบางตอนในวิทยานิพนธ์ เพื่อความถูกต้องและเหมาะสม ขอขอบคุณคุณมณฑาทิพย์ เหลืองสุภรณ์ เจ้าหน้าที่แผนกเครื่องประมวลผลด้วยเครื่องจักรกลของสถาบันประชากรศาสตร์ ที่ได้ช่วยเหลือในเรื่องการส่งตารางสถิติ ตลอดจนขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ศูนย์ประมวลผลด้วยเครื่องจักรสำนักงานสถิติแห่งชาติ เจ้าหน้าที่สถาบันประชากรศาสตร์ คุณอุไรวรรณ พรหมกลิ่น คุณโกสุม ระวีพานิช คุณนราพร เลิศปัญญาวิทย์ และคุณสุมาลี อัครวงษ์ไพศาล ที่ได้ช่วยเหลือในการพิมพ์วิทยานิพนธ์ เรื่องนี้ และสุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณอย่างจริงใจสำหรับทุกท่านที่ได้ให้กำลังใจและความช่วยเหลือในการศึกษาครั้งนี้ จนทำให้สำเร็จลงได้ด้วยความดี.

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ก-ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ก-ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
บทที่	
๑. บทนำ	๑
๒. วิธีการวิจัย	๑๖
๓. ปัจจัยทางสังคมที่อาจจะมีผลต่อความนิยมของหัวหน้าครัวเรือนชายชาว ชนบทไทยในเรื่องการประกอบอาชีพของคนหนุ่ม-คนสาว	๒๘
๔. ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่อาจจะมีผลต่อความนิยมของหัวหน้าครัวเรือนชาย ชาวชนบทไทยในเรื่องการประกอบอาชีพของคนหนุ่ม-คนสาว	๖๕
๕. ปัจจัยทางประชากรที่อาจจะมีผลต่อความนิยมของหัวหน้าครัวเรือนชาย ชาวชนบทไทยในเรื่องการประกอบอาชีพของคนหนุ่ม-คนสาว	๘๓
๖. สรุปการวิจัยและขอเสนอแนะ	๑๐๐
บรรณานุกรม	๑๐๔
ประวัติการศึกษา	๑๐๕

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
๑.	อัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือน จำแนกตามอายุ	๒๑
๒.	อัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือน จำแนกตามอายุและการศึกษา..	๒๒
๓.	อัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือน จำแนกตามกลุ่มอาชีพ	๒๔
๔.	อัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนที่มีความนิยมต่อการประกอบอาชีพของคนหนุ่ม จำแนกตามการศึกษาและอายุ	๓๑
๕.	อัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนที่มีความนิยมต่อการประกอบอาชีพของคนสาว จำแนกตามการศึกษาและอายุ	๓๓
๖.	อัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนที่มีความนิยมต่อการประกอบอาชีพของคนหนุ่ม จำแนกตามการพึงวิทย์และระดับการศึกษา	๓๖
๗.	อัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนที่มีความนิยมต่อการประกอบอาชีพของคนสาว จำแนกตามการพึงวิทย์และระดับการศึกษา	๔๐
๘.	อัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนที่มีความนิยมต่อการประกอบอาชีพของคนหนุ่ม จำแนกตามการอ่านหนังสือพิมพ์และระดับอายุ ...	๔๕
๙.	อัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนที่มีความนิยมต่อการประกอบอาชีพของคนสาว จำแนกตามการอ่านหนังสือพิมพ์และระดับอายุ ...	๔๖
๑๐.	อัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนที่มีความนิยมต่อการประกอบอาชีพของคนหนุ่ม จำแนกตามความเชื่อในเรื่องดวงชะตาและระดับอายุ	๕๐

๑๑.	อัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนที่มีความนิยมต่อการประกอบอาชีพของภรรยา จำแนกตามความเชื่อในเรื่องดวงชะตาและระดับอายุ	๕๓
๑๒.	อัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนที่มีความนิยมต่อการประกอบอาชีพของคนหนุ่ม จำแนกตามอาชีพของบิดาหัวหน้าครัวเรือนและการศึกษา	๕๔
๑๓.	อัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนที่มีความนิยมต่อการประกอบอาชีพของภรรยา จำแนกตามอาชีพของบิดาหัวหน้าครัวเรือนและการศึกษา	๖๑
๑๔.	อัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนที่มีความนิยมต่อการประกอบอาชีพของคนหนุ่ม จำแนกตามอาชีพของหัวหน้าครัวเรือนและการศึกษา	๖๖
๑๕.	อัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนที่มีความนิยมต่อการประกอบอาชีพของภรรยา จำแนกตามอาชีพของหัวหน้าครัวเรือนและการศึกษา	๗๐
๑๖.	อัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนที่มีความนิยมต่อการประกอบอาชีพของคนหนุ่ม จำแนกตามจำนวนที่ดินที่ถือครองและระดับอายุ	๗๕
๑๗.	อัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนที่มีความนิยมต่อการประกอบอาชีพของภรรยา จำแนกตามจำนวนที่ดินที่ถือครองและระดับอายุ	๗๗
๑๘.	อัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนที่มีความนิยมต่อการประกอบอาชีพของคนหนุ่ม จำแนกตามการไต่รับน้ำจากชลประทาน ...	๘๒

๑๙.	อัตราส่วนรอยของหัวหน้าครัวเรือนที่มีความนิยมต่อการประกอบอาชีพ ของคณสาว จำแนกตามการไ้รับนำ้จากชลประทาน.....	๘๒
๒๐.	อัตราส่วนรอยของหัวหน้าครัวเรือนที่มีความนิยมต่อการประกอบ อาชีพของคณหนุ่ม จำแนกตามระดับอายุของหัวหน้าครัวเรือนและ ระดับการศึกษา	๘๔
๒๑.	อัตราส่วนรอยของหัวหน้าครัวเรือนที่มีความนิยมต่อการประกอบ อาชีพของคณสาว จำแนกตามระดับอายุของหัวหน้าครัวเรือนและ การศึกษา.....	๘๖
๒๒.	อัตราส่วนรอยของหัวหน้าครัวเรือนที่มีความนิยมต่อการประกอบ อาชีพของคณหนุ่ม จำแนกตามจำนวนบุตรที่อายุ ๑๑-๑๕ ปีที่มีชีวิต และการศึกษา	๘๐
๒๓.	อัตราส่วนรอยของหัวหน้าครัวเรือนที่มีความนิยมต่อการประกอบ อาชีพของคณสาว จำแนกตามจำนวนบุตรที่อายุ ๑๑-๑๕ ปีที่มีชีวิต และการศึกษา	๘๓
๒๔.	อัตราส่วนรอยของหัวหน้าครัวเรือนที่มีความนิยมต่อการประกอบ อาชีพของคณหนุ่ม จำแนกตามจำนวนบุตรในอุคมคติและระดับอายุ	๘๕
๒๕.	อัตราส่วนรอยของหัวหน้าครัวเรือนที่มีความนิยมต่อการประกอบ อาชีพของคณสาว จำแนกตามจำนวนบุตรในอุคมคติและระดับอายุ	๘๗